

Hallituksen helppo päätös: valtion arvokkaat luonnonmetsät turvaan

Orpon hallitus lupaa pysäyttää luontokadon ja tehdä Suomesta luontoposiitiivisen. Toistaiseksi teot ovat olleet kaikkea muuta.

Nyt käsillä on kuitenkin päätös, jonka pitäisi olla helppo: valtion luonnonmetsien suojelu. Hallitusohjelma lupaa suojella valtion vanhat ja luonnontilaiset metsät ja tälle on suomalaisten vankka tuki¹.

Mutta päätös uhkaa mennä pahasti pieleen. Jos hallitus kaventaa aiempia vanhan metsän määritelmiä niin, ettei suojelun ulkopuolella olevia arvokkaita luonnonmetsiä saadakaan turvaan, jatkuu vähäisten vanhojen metsien hupeneminen edelleen.

Valtion vanhat metsät on säästettävä. Suojeltavat metsät ovat pitkälti jo kartalla, tutkijoiden suositukset selvät, taloudellinen mielekkyys kohdillaan ja kansalaisten mielipide suotuisa. Tarvitaan vain hallitus, joka lunastaa lupauksensa. Tässä muistiossa kuvaamme, mitä vahva päätös edellyttää ja miksi se on tehtävissä.

Vahva päätös pähkinänkuoressa:

- 1. Säilyttää ekologisesti mielekkäät suojelukriteerit**, jottei vanhoja metsiä päädy hakkuisiin
- 2. Suojelee jo kartoitetut valtion vanhat metsät.** Luonnonmetsätyöryhmän ja Luonnonmetsät Sápmi -työryhmän kartoitusten arvo on laajasti tunnustettu. Tarvitaan vain suojelupäätökset.
- 3. Takaa riittävän ja kattavan suojelupinta-alan lisäyksen.** Vanhat ja luonnontilaiset metsät on suojeltava kattavasti ja hehtaariarvioissa on kirkastettava uuden suojelun määrä.
- 4. Saamelaisalueet neuvotellaan saamelaisten kanssa**, saamelaiskäräjälain 9 §:n ja FPIC-periaatteen mukaisesti.

Seuraavilla sivuilla avaamme tarvittavaa päätöstä ja sen perusteluja tarkemmin.

Hallitusohjelma lupaa: “Suomi vaalii arvokasta luontoaan”

Petteri Orpon hallitus tavoittelee kansainvälistä mainetta luontopositiivisena maana.

Hallitus haluaa tehdä Suomen “puhtaasta luonnosta” kilpailuedun, pysäyttää luonnon köyhtymisen ja tehdä “positiivisista vaikutuksista luontoon Suomen vientituotteen”.² Tämä on mahdollista vain, jos teot puhuvat puolestaan.

Hallitus on sitoutunut pysäyttämään luontokadon vuoteen 2030 mennessä. Tähän velvoittavat kansainvälinen biodiversiteettisopimus³, EU:n biodiversiteettistrategia⁴ sekä Orpon hallituksen ohjelma, joka lupaa vastata luontopolitiikallaan kansainvälisiin sitoumuksiin.

Luontokadon pysäyttäminen vaatii merkittävää suojelupinta-alan lisäystä. Vuoteen 2030 mennessä oikeudellisen suojelun piiriin tulee saattaa 30 % maa- ja merialueista, joista vähintään kolmannes (10 %) on suojeltava tiukasti, mukaan lukien kaikki jäljellä olevat vanhat metsät ja luonnontilaiset metsät. Orpon hallituksen kausi (2024-2027) onkin kriittinen. Ilman merkittävää suojelupinta-alan lisäystä luonnon köyhtyminen jatkuu⁵.

Suomen erityinen vastuu kohdistuu metsiin, sillä suurin osa Suomen uhanalaisista lajeista elää ensisijaisesti metsissä⁶. Merkittävä osa koko EU:n jäljellä olevista luonnontilaisten ja vanhojen metsien rippeistä sijaitsee Suomessa⁷, joten se, millaisia päätöksiä meillä linjataan, kiinnostaa myös Suomen ulkopuolella.

Luonnonmetsistä on jäljellä enää pienet rippeet. Vanhat, luonnontilaiset tai sen kaltaiset metsät kattavat enää muutamia sadasosia metsäpinta-alastamme, eivätkä nämäkään kaikki ole hakkuilta turvassa. Valtio itse arvioi 2019, että luontodirektiivin määritelmän mukaisista boreaalisista luonnonmetsistä 24–29 % olisi yhä suojelualueverkoston ulkopuolella⁸. Luontopaneelin mukaan iän perusteella arvioitua vanhaa metsää olisi kaikkineen tiukan suojelun ulkopuolella yhä noin 800 000 hehtaaria (mukaan lukien kitumaat), kaikkien metsänomistajien mailla⁹. 2000-luvun aikana vanhojen metsien määrä on vähentynyt tuntuvasti sekä etelässä että pohjoisessa¹⁰. Koska yksityismailla metsien lisäsuojelu on vapaaehtoista ja hallituksen myöntämä suojelurahoitus niukkaa, on valtion mailla sijaitsevat luonnontilaiset metsät ja vanhat metsät saatava nyt kattavasti turvaan. Metsähallituksella on parhaillaankin hakkuusuunnitelmia monissa arvokkaissa valtion luonnonmetsissä¹¹.

Nyt vanhat metsät uhkaavat huveta entisestään, Orpon hallituksen päätöksellä

Ennen vaaleja Petteri Orpo keräsi ympäristöjärjestöiltä ja luonnonystäviltä kiitosta linjaamalla¹², että "valtion omistuksessa olevat vanhat metsät, mitä siellä on jäljellä, ne pitää suojella". Lupaus päättyi myös Orpon hallituksen ohjelmaan.

Nyt Orpon hieno vaalilupaus uhkaa kuitenkin muuttua isoksi pettymykseksi. Hallitus linjaa parhaillaan omia kriteerejään sille, millaisia metsiä suojellaan ja mitkä jätetään hakkuiden piiriin.

Aiemmin käytössä olleiden vanhan metsän määritelmien sijaan hallitus haluaa laatia oman, ahtaamman määritelmänsä, jolloin myös suojeltavia metsiä löytyisi vähemmän.

Mitä ahtaammin hallitus omat metsäkriteerinsä määrittää, sitä enemmän vanhaa metsää jää hakkuiden piiriin. Hallitusohjelma lupasi riippumattomat kriteerit, mutta Suomen ympäristökeskuksen ja Luonnonvarakeskuksen kriteeritutkimusta ohjattiin poliittisesti, sillä maa- ja metsätalousministeriö haluaa ahtaat kriteerit¹³. Valmiiden kriteereiden sijaan tutkijat päätyivät tarjoamaan tarkastelukehikon, jonka pohjalta hallituksen valinta kirkastuu: Suomessa on olemassa olevaa, suojelupäätöksissä aiemmin käytettyä vanhan metsän kriteeristöä sekä inventointeja, joita voitaisiin hyödyntää myös nyt, sillä ne sopivat varsin hyvin yksiin komission ohjeistuksen kanssa¹⁴. Mikäli hallitus haluaa määrittää pääindikaattoreille (ikä ja lahopuu) korkeita, jäykkiä kynnsarvoja, suojeltavaa löytyy vähemmän, mutta tällöin myös enemmän vanhaa metsää jää hakkuisiin. Tutkijat muistuttavat, että komissio ohjeistaa suojelemaan vanhat metsät kattavammin kuin vain tiukat kriteerit täyttävät luonnontilaiset vanhat metsät¹⁵.

Kriteeriraportin koordinoinnista vastannut projektipäällikkö, Suomen ympäristökeskuksen tutkija Kimmo Syrjänen on esittänyt painavan huolensa ahtaista kriteereistä:

“Nyt haetaan tiukkoja kriteereitä vanhalle metsälle, vaikka meillä on hyviä inventointiohjeita olemassa.”

”Ja mitä tiukemmat kriteerit ovat, sitä enemmän vanhoja metsiä päätyy hakkuisiin.”

Kimmo Syrjänen, Suomen ympäristökeskus¹⁶

Aiemmat inventointiohjeet

- Vanhojen metsien suojelu (1990-luku), METSO-ohjelma (2008), boreaalinen luonnonmetsä, metsäsertifiointien ohjeet
- Uudempia: Luonnonmetsätyöryhmä ja Sápmi -työryhmä
- Tyypillisesti lahopuujatkumo ja vähintään yli 10 kuutiota hehtaarilla
- Iän tulee olla yli ohjeellisen uudistamisikärajan
- Täydentäviä indikaattoreita kuten puustorakenteita ja vanhan metsän lajeja hyödynnetty
- Vaihtosuhteita – jos paljon ikää niin vähempi lahopuu riittää
- Vertailu EU:n komission ohjeisiin – hyvin samantapaisia indikaattoreita

Tutkija Kimmo Syrjäsen tiivistys Suomessa aiemmin käytetyistä luonnontilaisten ja vanhojen metsien inventointiohjeista. Lähde: Suomen ympäristökeskuksen [webinaari](#) Metsäluonto yhteiskunnassamme, 8.4.2024.

Näin Orpon hallitus voisi yhä lunastaa lupauksensa

Hallituksella on yhä kaikki mahdollisuudet tehdä metsiensuojelupäätös, josta koko Suomi voi olla ylpeä. Seuraavalla reseptillä:

1. Säilytetään ekologisesti mielekkäät kriteerit

Jo käytössä olevat vanhojen metsien kriteerit ja kartoitusohjeet tarjoavat vahvan pohjan suojelupäätöksille. Ei ole mitään syytä kaventaa kriteereitä hetkellä, jolloin suojelua on määrä vahvistaa ja laajentaa, kansainvälisten ja kansallisten sitoumusten mukaisesti. Olennaista on saada hakkuista pois metsät, joilla on parhaat mahdollisuudet ylläpitää vanhan metsän lajistoa, vahvistaa jo olemassa olevaa suojeluverkostoa sekä varttua luontoarvoiltaan yhä rikkaammiksi.

Valtion maita hallinnoiva Metsähallitus ohjeistaa itse käyttämään aarniometsien ja muiden arvokkaiden vanhojen ja luonnontilaisten metsien tunnistamisessa apuna METSO-ohjelman luonnontieteellisiä valintaperusteita¹⁷. Näihin on luontevaa nojautua myös nyt. Maa- ja metsätalousministeriön väite siitä, että METSO-määritelmiä ei voisi tässä yhteydessä käyttää, koska ne olisivat EU-komission ohjeistukseen nähden liian alhaiset, ei saa tukea Syken ja Luken kriteeriraportista. Tutkijat muistuttavat, että komission ohjeistuksen mukainen vanhan metsän määritelmä on luonnontilaisen vanhan metsän tiukkoja kriteereitä laajempi¹⁸. Mikään ei estä nojaamista jo olemassa oleviin kriteereihin¹⁹, jos niin halutaan.

2. Suojellaan jo tiedossa olevat valtion vanhat metsät

Parhaat suojelun ulkopuolella olevat valtion metsät ovat pitkälti jo tiedossa ja kartalla, odottaen vain hallituksen suojelupäätöstä. Saamelaisalueiden eteläpuolella valtion suojelemattomia metsiä on kartoittanut Koneen säätiön rahoittama Luonnonmetsätyöryhmä vuosina 2019-2023, nojaten olemassa oleviin ja yleisesti hyväksytyihin kriteereihin²⁰. Saamelaisalueilla kartoitustyötä on tehnyt Luonnonmetsät Sápmi -työryhmä, tunnistaen sekä luonnonmetsiä, jotka ovat saamelaisalueilla yhä täysin ilman suojelua sekä niitä, jotka tarvitsevat suojelustatuksen vahvistamista²¹.

Syke ja Luke arvioivat kriteeriraportissaan Luonnonmetsät Sápmi-ryhmän inventoinnin vastaavan EU-komission vanhan metsän indikaattoreita “ylivoimaisesti parhaiten” ja Luonnonmetsä-työryhmän inventoinnin todennäköisesti toiseksi parhaiten.²²

“Ylivoimaisesti parhaiten sekä luonnontilaisen että vanhan metsän määritelmien mukainen ja komission ohjeen vanhojen metsien indikaattoreita vastaava inventointi on Sápmi-ryhmän tekemä Ylä-Lapin valtionmaiden inventointi. Toiseksi parhaiten komission ohjetta vastaa todennäköisesti Luonnonmetsä-työryhmän inventointi.”

(Syken ja Luken kriteeriraportti, sivu 48)

Myös Suomen lakisääteinen Luontopaneeli tunnustaa em. inventointien arvon ja toteaa mm. niihin viitaten, että "*Kaikkein edustavimmat luonnontilaiset ja vanhat metsät on Suomessa kuitenkin monin paikoin jo hyvin kartoitettu*"²³. Luontopaneeli suosittaakin Luonnonmetsätyöryhmän kartoittamien arvometsien suojelua sekä erillisen suojeluprosessin käynnistämistä vanhojen ja luonnontilaisten metsien suojelemiseksi saamelaisalueella.²⁴

Lisäksi joukko muita tutkijoita²⁵ on vedonnut näiden jo kartoitettujen metsien säästämisen puolesta.

3. Taataan riittävä ja alueellisesti kattava suojelupinta-alan lisäys

Ilman merkittävää suojelupinta-alan lisäystä luontokato jatkuu, joten suojeluun tarvitaan sekä laatua että määrää. Tällä hetkellä Suomen metsämaasta vain 6,1 % on tiukasti suojeltua²⁶.

Jo tehtyjen kartoitusten pohjalta voidaan arvioida, että saamelaisalueiden eteläpuolella metsämaan **uutta suojelua** (eli alueita, joita ei ole jo aiemmin rajattu ulos vapaasta puuntuotannosta Metsähallituksen omin päätöksin) tarvitaan vähintään 100 000 ha, mukaan lukien Luonnonmetsä-työryhmän jo kartoittamat noin 70 000 ha kokonaisuudet. Saamelaisalueilla vastaavasti uutta suojelua tarvitaan Luonnonmetsät Sápmi -työryhmän kartoitusten perusteella metsämaalla vähintään 63 000 ha sekä kitumaan metsää noin 60 000 ha, lukujen tarkentuessa neuvotteluissa Saamelaiskäräjien, Kolttien kyläkokouksen ja alueen paliskuntien kanssa.

Noin 160 000 - 170 000 hehtaarin uusi suojelu metsämaalla nostaisi tiukan suojelun osuuden koko maan tasolla 6,9 prosenttiin ja mahdollistaisi suojelullisesti arvokkaimpien jo tiedossa olevien metsien saamisen turvaan valtion mailla.

Suojelun **pinta-alan kasvattamisen lisäksi** on **vahvistettava** jo valmiiksi hakkuiden ulkopuolella tai rajoitusten piirissä olevien vanhojen metsien²⁷ suojelustatusta, mikä selkeyttää alueiden hoitoa ja takaa suojelun pysyvyyden. Hehtaareina tämä koskee isoja kokonaisuuksia, sillä valtion mailla luonnonsuojelulain ulkopuolella, eli **tiukan suojelun ulkopuolella on yhteensä satoja tuhansia hehtaareja vanhaa metsää ja luonnontilaista metsää**. Pelkästään alue-ekologisen verkoston luontokohteiden aarniometsäkuviot, muut luonnontilaiset ja vanhat metsäkohteet sekä pienvesikohteet **kattavat 393 000 ha**²⁸. Nämä alueet ovat siis jo puuntuotannon ulkopuolella, Metsähallituksen omin päätöksin suojelemissa, mutta eivät tiukan suojelun piirissä.

Olenneisinta on saada kaikki valtion vanhat metsät suojelun piiriin - ei vain niitä, jotka ovat jo valmiiksi hakkuilta suojassa. Onkin oltava tarkkana, milloin puhutaan uudesta suojelusta ja milloin jo kertaalleen suojellun vahvistamisesta. Ympäristöministeriön sidosryhmille 16.2.2024 esittämässä kansallisen monimuotoisuusstrategian luonnoksessa arvioitiin, että saamelaisalueen eteläpuolella suojeltavia vanhoja ja luonnontilaisia kohteita olisi valtion mailla arviolta 100 000 ha. **On ratkaisevan tärkeää tarkentaa, että luku koskee uutta suojelua**, eli kohteita, jotka ovat yhä täysin vailla suojelua ja käytön rajoituksia. Mikäli arvioon laskettaisiin

mukaan myös Metsähallituksen *omalla päätöksellään jo suojelema* valtion metsiä, jolle nyt vain annettaisiin vahvempi suojelustatus, on luku täysin väärä ja kertoo aiottujen kriteerien tiukkuudesta. Onhan pelkästään Metsähallituksen monikäyttömetsien aarniometsäkohteissa jo valmiiksi noin 259 000 hehtaaria luonnontilaisia metsiä koko maan tasolla²⁹.

4. Neuvotellaan saamelaisalueet saamelaisten kanssa

Saamelaisten kotiseutualueet on tarkasteltava ja neuvoteltava erikseen. Luonnonmetsistä suurin osa sijaitsee saamelaisten kotiseutualueilla, missä suojeltuja metsiä on jo suhteellisesti paljon, mutta missä pysyvän lisäsuojelun tarvekin on yhä suuri ja hyödyt mittavat, johtuen alueen erityispiirteistä. Alueilla sovellettavista kriteereistä, maankäytöstä ja suojelusta tulee sopia Saamelaiskäräjien, Kolttien kyläkokouksen ja alueen paliskuntien kanssa saamelaiskäräjälain 9 §:n mukaisen neuvotteluvollisuuden mukaisesti, aitona FPIC-prosessina³⁰, jossa kokonaisvaikutusten arviot on laadittu.

Toteutettavissa oleva päätös

Yllä esitetyt suojelulinjaukset ovat välttämätön askel luontokadon pysäyttämiseksi. Jos Orpon hallituksen suojelukriteerit kavennetaan tarkoituksella niin ahtaiksi, etteivät edes Luonnonmetsätyöryhmän ja Luonnonmetsät Sápmi -työryhmän jo kartoittamat, valtion omien tutkimuslaitosten ja lakisääteisen luontopaneelin arvokkaiksi tunnistamat kokonaisuudet niihin mahdu, on luontokadon jatkuminen ja syveneminen valtion metsissä väistämätöntä ja Petteri Orpon vaalilupaus petetty.

Esitetyt suojelulinjaukset vaikuttaisivat metsätalouden puunsaantiin minimaalisesti.

Saamelaisalueiden eteläpuolella uuden suojelun osalta puhutaan korkeintaan noin 3% Metsähallituksen Metsätalous Oy:n talouskäytössä olevasta metsämaasta³¹. Saamelaisalueilla osuus on korkeampi, mutta hakkuiden taloudellinen mielekkyys on lähtökohtaisesti heikko³² ja suojelun arvo luonnolle, saamelaiskulttuurille ja matkailuelinkeinoille valtava. Metsähallitus tekee joka tapauksessa hakkuita saamelaisalueella vain paliskuntien suostumuksella, joten luonnonmetsien tulisi käytännössä olla jo hakkuiden ulkopuolella, mikä tekee pysyvät suojelupäätökset alueella helpoiksi.

Meillä on varaa säästää valtion arvometsät. Luonnonvarakeskuksen arvion mukaan valtion metsien hakkuukertymä on peruskenaariossa kasvamassa peräti 50 % jo ensi vuosikymmenelle tultaessa (, johtuen metsien ikärakenteesta, eikä *tässä esitetyn suuruusluokan* uusi suojelu (170 000 ha) vaikuttaisi tähän isoon kuvaan käytännössä kuin astetta maltillisempaan hakkuukertymänä ensimmäisen vuosikymmenen ajan³³. Myös puusto järeytyy suojelusta huolimatta. Valtion hakkuiden maltillistaminen ja parempi kohdistaminen antaisi luonnolle tilaa ja tukisi myös hiilinielun kasvattamista ja Suomen ilmastotavoitteen saavuttamista.

Edes hallitusohjelmakirjaus Metsähallituksen hakkuutasoista ei estä vahvaa päätöstä.

Metsähallitusta koskeva hallitusohjelmakirjaus hakkuutasojen maltillisesta kasvattamisesta saa hallituksen etsimään näennäissuojelua, jolla suojelupinta-ala ei juuri lisääny vaan tiukan suojelun kategoriaan siirretään metsiä, jotka olivat hakkuiden ulkopuolella jo muutenkin. Hallitusohjelmakirjaus ei kuitenkaan estä vahvaa suojelua, sillä jos ‘kestävät hakkuumahdollisuudet’ halutaan hyödyntää ‘optimaalisesti’ on selvää, että myös luonto- ja ilmastokestävyys on huomioitava. Ja kun *“Tavoitteena on sidosryhmien kanssa sovittujen hakkuumahdollisuuksien säilyttäminen nykytasolla tai maltillinen kasvattaminen”*, on sidosryhminä huomioitava myös mm. tutkijat, saamelaiset ja ympäristöjärjestöt.

Metsiensuojelun niukka rahoitus ei voi olla peruste ahtaille kriteereille.

Yksityismetsänomistajien halu suojella metsiään on suurempi, kuin mihin valtio on halunnut vastata ja nyt suojelurahoja ja suojeluneuvonnan resursseja on leikattu entisestään. Samalla muhkeiden yritystukien viiden kärjessä on kolme metsäjättiä³⁴. Taloustilanteeseen vedoten kaikkia koskevaa suojelunarvoisten metsien rimaa halutaan hilata entistäkin korkeammalle, jotta suojeltavaa löytyisi mahdollisimman vähän, eikä “harmaata suojelua” syntyisi (tilannetta, jossa puu ei käy kaupaksi, mutta suojelurahaakaan ei saa). Haluttomuus nostaa metsiensuojelun rahoitusta on kuitenkin väärä peruste ahtaille kriteereille, joiden tosiasiallinen vaikutus kohdistuu valtion maihin - yksityismaita kun valtio ei aio edes kartoittaa. Lisäksi metsänomistajilla, jotka haluavat metsiään suojeluun, on oikeus saada asianmukainen tunnustus metsiensä luontoarvoille. Ahtaat kriteerit vaikeuttaisivat myös yksityisen suojelurahan saamista.

Valtion maita voidaan kartoittaa ja suojella yksityismaita laajemmalla kriteeristöllä.

Vaikka vanhan ja luonnontilaisen metsän kriteerit olisivat kaikille samat, ei mikään estä kartoittamasta ja suojelemasta valtion metsiä laajemmalla kriteeristöllä. Ministeri Mykkänen on todennut, että laadittavat kriteerit eivät tule kattamaan kaikkia arvokkaita metsäkohteita, vaan metsäluonnon monimuotoisuutta **voidaan ja pitää tarkastella myös muiden kriteerien avulla** ja suojelualueverkostoa täydentää myös muutoin³⁵. Onkin selvää, että kun vuosina 2024 ja 2025 käsillä lienee vuosikymmenen suurin panostus valtion metsien kartoitukseen, on sen hyödynnettävä **kriteeristöä**, joka palvelee 2030 biodiversiteettitavoitteiden saavuttamista kaikkineen. Kriteeristöä, jonka avulla metsät, jotka valtion mailla tulisi joka tapauksessa suojella, saadaan turvaan.

Hallituksella on mahdollisuus tehdä historiallinen päätös valtion arvometsien suojelemiseksi. Päätös, joka luo Suomelle positiivista mainetta metsäluonnon suojelijana ja alkuperäiskansojen oikeuksien puolustajana. Jos hallitus määrittelee metsäkriteerinsä ja suojelupäätöksensä niin tiukasti, että viimeisiä suojelemattomia luonnonmetsiä jää suojelun ulkopuolelle päätyen hakkuisiin, kertoo se vakavasta ja epäonnistumisesta.

Lisätiedot:

Kaisa Kosonen, ilmasto- ja metsäasiantuntija
kaisa.kosonen@greenpeace.org
puh. 050 368 8488

- ¹ Ks. esim. “Ylen kysely: Luonnonsuojelualueiden lisäämisellä on suomalaisten vankka tuki – 80 prosenttia haluaa lisää suojelua”. Ylen uutinen 5.6.2022, sekä [64 prosenttia suomalaisista suojelisi luonnonmetsät viipymättä – ympäristöjärjestöjen metsäkyselyn tulokset tukevat tutkijoiden viestiä](#). Tiedote 17.2.2022
- ² [Vahva ja välittävä Suomi](#): Pääministeri Petteri Orpon hallituksen ohjelma 20.6.2023.
- ³ Kansainvälinen biodiversiteettisopimus: [Global targets for 2030](#)
- ⁴ EU:n biodiversiteettistrategia 2030: [Luonto takaisin osaksi elämäämme](#)
- ⁵ Luontopaneelin julkaisuja 3/2023: [Luontotavoitteiden mittareiden ja vertailutilan valinnan merkitys](#)
- ⁶ Hyvärinen, E. et al (2019). [Suomen lajien uhanalaisuus – Punainen kirja 2019](#). Ympäristöministeriö & Suomen ympäristökeskus. Helsinki. 704 s.
- ⁷ Barredo, J. et al (2021): [Mapping and assessment of primary and old-growth forests in Europe](#)
- ⁸ Syrjänen, K. et al (2024). [Luonnontilaiset metsät ja vanhat metsät Suomessa. Euroopan komission ohjeet ja kansallinen tarkastelu](#). Suomen ympäristökeskuksen raportteja 2/2024.
- ⁹ Kotiaho, J et al (2021). [Metsäluonnon turvaava suojelun kohdentaminen](#). Luontopaneelin julkaisuja 4/2021.
- ¹⁰ Korhonen, T et al (2020) [Metsien monimuotoisuudelle merkittävien rakennepiirteiden muutokset Suomessa vuosina 1980–2015](#). Metsätieteen aikakauskirja vuosikerta 2020 artikkeli 10198. Ks. Kuva 4. Sekä uudemmat tilastot VMI Laskentapalvelusta. Luonnonvarakeskus (Luke).
- ¹¹ [Luontokatohakkuita valtionmailla](#). Greenpeacen blogi. 11.12.2023.
- ¹² HS (15.2.2023): [“Orpo: Valtion metsien hakkuita tarkasteltava ja vanhat metsät suojeltava”](#)
- ¹³ Yle (10.11.2023): [“Vanhojen metsien suojelusta uhkaa revetä riita”](#) sekä HS (15.5.2024) [Ministeriö ehdottaa suojeltavaksi metsiä, joita ei ole olemassakaan](#)
- ¹⁴ Syrjänen, K. et al (2024). [Luonnontilaiset metsät ja vanhat metsät Suomessa. Euroopan komission ohjeet ja kansallinen tarkastelu](#). Suomen ympäristökeskuksen raportteja 2/2024. Ks. luku 6: Aiemmat luonnontilaisten ja vanhojen metsien inventointien kriteerit
- ¹⁵ Syrjänen, K. et al (2024). [Luonnontilaiset metsät ja vanhat metsät Suomessa. Euroopan komission ohjeet ja kansallinen tarkastelu](#). Suomen ympäristökeskuksen raportteja 2/2024. Ks. Kuva 2.
- ¹⁶ HS (19.10.2023): [“Vanhat metsät ollaan määrittelemässä niin, että niitä olisi vain vähän”](#) sekä YLE (10.11.2023): [“Vanhojen metsien suojelusta uhkaa revetä riita”](#)
- ¹⁷ Kaukonen, M (2023). [Metsätalous Oy:n ympäristöopas](#). Metsähallitus.
- ¹⁸ Syrjänen, K. et al (2024). [Luonnontilaiset metsät ja vanhat metsät Suomessa. Euroopan komission ohjeet ja kansallinen tarkastelu](#). Suomen ympäristökeskuksen raportteja 2/2024. Kuva 2.
- ¹⁹ Syrjänen, K. et al (2024). [Luonnontilaiset metsät ja vanhat metsät Suomessa. Euroopan komission ohjeet ja kansallinen tarkastelu](#). Suomen ympäristökeskuksen raportteja 2/2024. Luku 6.6
- ²⁰ FT, biologi Risto Sulkava: [Luonnonmetsätutkimuksen loppusuoralla](#). Kaivolla-blogi. Koneen säätiö. 27.10.2023.
- ²¹ Saijets, J. (2023): [Sápmín luonnonmetsien kartoitus](#). Koneen säätiön tutkijatyöpaja.
- ²² Syrjänen, K. et al (2024). [Luonnontilaiset metsät ja vanhat metsät Suomessa. Euroopan komission ohjeet ja kansallinen tarkastelu](#). Suomen ympäristökeskuksen raportteja 2/2024. Sivut 48.
- ²³ Luontopaneelin lausunto [U 4/2024 vp](#) Maa- ja metsätalousvaliokunnalle. 26.2.2024.
- ²⁴ Luontopaneelin julkaisuja 3/2023: [Luontotavoitteiden mittareiden ja vertailutilan valinnan merkitys](#)
- ²⁵ Koneen säätiö: [Tutkijakirje hallitukselle](#), 5.10.2023.
- ²⁶ Luken [Metsiensuojelutilastot 2022](#): Täysin metsätalouden ulkopuolella olevia suojeltuja metsämaan metsiä on kaikissa omistajaluokissa yhteensä 1,23 milj ha, kun maaluokan kokonaisala on 20,16 milj ha.
- ²⁷ Näihin kuuluvat mm. Metsähallituksen omalla päätöksellä suojelemat metsät, alue-ekologisen verkoston luontokohteet ja rajoitetun toiminnan piirissä olevat, etenkin nk. ekologisina yhteyksinä luokitellut vanhat metsät sekä saamelaisien kotiseutualueella olevat ns. paliskunta-Metsähallitus -sopimusalueet 2010-2030, Inarijärven Natura-alue sekä luontaistalousalueet.
- ²⁸ Kärkkäinen, L. et al (2023). [Metsähallituksen alue-ekologisen suunnittelun arviointi 2023](#). Luonnonvara- ja biotalouden tutkimus 113/2023. Luonnonvarakeskus. Helsinki. Luku 8.3.
- ²⁹ Kärkkäinen, L. et al (2023). [Metsähallituksen alue-ekologisen suunnittelun arviointi 2023](#). Luonnonvara- ja biotalouden tutkimus 113/2023. Luonnonvarakeskus. Helsinki. Luku 8.2.2
- ³⁰ Saamelaiskäräjät (2021): [Opas saamelaisia koskevien oikeusnormien tulkintaan ja soveltamiseen](#)
- ³¹ Saamelaisien kotiseutualue poislukien Metsähallitus Oy:llä on metsämaata puuntuotannossa 3,11 miljoonaa hehtaaria. Tästä 100 000 ha on noin 3 %. Ks. Kärkkäinen L. et al (2023) [Metsähallituksen alue-ekologisen suunnittelun arviointi 2023](#). Luonnonvara- ja biotalouden tutkimus 113/2023. Luku 2.8, Taulukko 3.
- ³² Vesa-Pekka Parkatti, Olli Tahvonen (2021) Economics of multifunctional forestry in the Sámi people homeland region, Journal of Environmental Economics and Management, Volume 110, 2021.
- ³³ Kärkkäinen, L. et al (2023). [Metsähallituksen alue-ekologisen suunnittelun arviointi 2023](#). Luonnonvara- ja biotalouden tutkimus 113/2023. Luonnonvarakeskus. Helsinki. Luku 8.5.4, Kuva 95a ja Liite 12.15.
- ³⁴ YLE 10.4.2024 viitaten Työ- ja elinkeinoministeriön tilastoon. Ks. <https://yle.fi/a/74-20082162>
- ³⁵ Ministeri Mykkäsen vastaus kirjalliseen kysymykseen [KKV 226/2023](#).